

Dokument nr. 8:96

(2000-2001)

Forslag fra stortingsrepresentantene Terje Johansen og Leif Helge Kongshaug om samkjøring av ressurser til styrking av norsk matvaresikkerhet og utvikling av norske konkurransedyktige landbruksprodukter av høy kvalitet

Til Stortinget

Bakgrunn

Norsk matkultur har lange og stolte tradisjoner. Dessverre er det en utvikling der sterk industrialisering av norsk landbruksproduksjon gir utvanning og forflatning av norsk matkultur og norske matprodukter som resultat. Sterkt fokus på pris og volum, fremfor utvikling av kvalitetsprodukter har svekket norsk matkultur og svekket garantien for at maten vi spiser er ren og trygg. Samtidig er gode, norske håndverks-tradisjoner gått tapt og eksportmarkedsmulighetene er redusert.

Det har vært flere forsøk på å bedre kvaliteten på norsk matproduksjon. «Godt norsk» – programmet er et eksempel på et positivt initiativ som dessverre ikke levde opp til intensjonen. Når enkelte ingredienser i produktene som selges under betegnelsen «Godt norsk», verken er gode eller norske, reflekterer ikke merket den nødvendige kvalitet som forbrukerne forventer.

Trygge kvalitetsprodukter med særpreg vil flere og flere forbrukere være villige til å betale for. Det foreligger tilgjengelig teknologi (blant annet biomarkører) som på en rimelig og enkel måte kan kontrollere at produkter er fri for skadelige stoffer som tungmetaller, organiske miljøgifter, hormoner mv. Fokus på vareutvalg, kvalitet og opprinnelsesmerking vil bli stadig viktigere. Vi trenger flere forbrukersammenlikninger også av vareutvalg og kvalitet, ikke bare rene prisundersøkelser.

Fremtiden for norsk landbruk og matproduksjon ligger i å samordne virkemidlene mot økt nisjeproduksjon. Norge har ikke naturgitte forutsetninger for å kunne konkurrere på pris. Derimot ligger forholdene godt til rette for å kunne bli et foregangsland for ren og sikker kvalitetsmat. Spesielt er det et stort potensial for samarbeid der lokale produsenter kan ska-

pe nisjeprodukter av lokalt råstoff. Det enkelte bruk alene blir for lite for slik produksjon, mens matvareindustriens volumer gir uheldig ensretting og forflatning av matkulturen. Et nytt samordningsprogram der nisjeprodusenter tilbys bistand med teknologi, finansiering, markedsføring og hjelp til å skaffe seg innpass i matvarekjedene, vil være langt mer effektivt for å utvikle norsk matkultur enn dagens mange og sprikende programmer.

Det er helt nødvendig med endringer i norsk landbrukspolitikk for å sikre den nødvendige nyskapning. Regelverk og avgifter som hindrer mindre aktører blant annet innen nisjeproduksjon i å komme inn på markedet, må legges om. Den offentlige politikken må fremme nisjeproduksjon og mangfold, ikke hindre den.

Forskningsinstitusjoner som Norges landbruks-høgskole og Matforsk driver et viktig arbeid med utvikling av kvalitetsmat. Et eksempel er utvikling av bakteriekulturer som gir norske oster med særpreg. Det ligger et stort potensial i samarbeid mellom forsknings- og utviklingsinstitusjoner og landbrukets egne bedrifter. Nisjeprodukter av kvalitetsmat utvikles best i småskalaproduksjon, gjerne i tilknytning til eksisterende anlegg. Stivbeint næringsmiddelregulering må ikke være til hinder for å starte opp småskala næringsmiddelproduksjon. Små miljøer har en egen evne til å komme opp med nye, friske ideer.

Dagens ulike programmer for matkultur og kommersialisering av produktene bør samordnes for å nå målene om bedre norsk matvaresikkerhet og omlegging til økt nisjeproduksjon av sikker kvalitetsmat. Blant annet bør det sees på mulighetene for å samordne verdiskapningsprogrammet, programmer som «Norsk Gardsmat» og merkeordninger som «Godt Norsk» og «Opplysningskontorenes» virksomhet.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til samordning av ressursene i ulike programmer for

norsk matkultur for å styrke norsk matvaresikkerhet og utvikle norske konkurransedyktige landbruksprodukter med særpreg og høy kvalitet.

5. april 2001